Lietuvos zoologijos sodo veikla 2018 metais

Kaunas
2019

Leidinį parengė Jonas Šimkus

Kalbą redagavo Aistė Judickytė

Leidinyje paskelbti straipsniai negali būti kopijuojami be autorių sutikimo.

Viršelyje – raganosė iguana (nuotr. J. Šimkaus)

TURINYS

Biologinės veiklos 2018 metais apžvalga	2
Rūšių ir eksponatų dinamika 2017–2018 metais	5
Lietuvos zoologijos sodo 2018 m. kolekcijos sąrašas	9
Pastangos pagausinti balinių vėžlių populiaciją	21
Silent forest kampanija	24
Lietuvos zoologijos sodas džiaugiasi naujais stumbrais iš Vokietijos	26
Jūrų kiaulytės	28
Pašarų skyriaus gyvūnų pašarui auginamų laboratorinių gyvūnų 2018 metų ataskaita	30

Baltoji pelėda (nuotr. J. Šimkaus)

2018 METŲ BIOLOGINĖS VEIKLOS APŽVALGA

Veterinarijos skyriaus vyresnysis zoologas Jonas Šimkus

2018 metais bendras rūšių skaičius truputį sumažėjo (218 rūšių) lyginant su 2017 metais (225 rūšys). Tačiau išlieka panašus kaip ir daugelį metų anksčiau. Bendras gyvūnų skaičius taip pat truputėli sumažėjo iki 1767 gyvūnų. Kadangi gyvūnų laikymo sąlygų reikalavimai didėja, taip pat zoologijos sodo specialistai nori gyvūnus laikyti geresnėmis sąlygomis, tenka mažinti gyvūnų skaičių. Taip pat norime didinti voljerų plotus, juos rekonstruoti. Praėjusiais metais buvo atnaujintas hienų voljeras – pakeistos tvorų konstrukcijos, padidintas plotas. Taip pat buvo atliekami kitų gyvūnų voljerų remontai (dryžuotųjų gnu, guanakų ir kitų).

2018 metais įsigijome keletą naujų rūšių, kai kurios iš jų niekada nelaikytos mūsų zoologijos sode. Praeitų metų gegužės pabaigoje iš Talino zoologijos sodo gavome baltapetį jūrinį erelį (lot. *Haliaeetus pelagicus*), patelę. Ši rūšis yra nykstanti, Pasaulinės gamtos apsaugos organizacijos (IUCN) įvardinta kaip pažeidžiama (VU – vulnerable) rūšis. Europos zoologijos sodų ir akvariumų asociacija (EAZA) šiai rūšiai turi sukūrusi veisimo programą (ESB). Ateityje gavus patiną mūsų zoologijos sodas galės prisijungti prie šios programos.

Kartu su baltapečiu jūriniu ereliu taip pat atsivežėme porelę karališkųjų fazanų (lot. *Syrmaticus reevesii*) (IUCN VU) bei himalajinius trumpauodegius fazanus (lot. *Lophophorus impeyanus*).

2018 m. spalio mėnesį gavome porelę raganosių iguanų (lot. *Cyclura cornuta*) iš Paryžiaus Menagerie du Jardin des Plantes zoologijos sodo. Ši rūšis taip pat yra pažeidžiama ir yra sudaryta EAZA veisimo programa (ESB).

Praėjusių metų rugsėjo–gruodžio mėnesiais iš Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos gavome 41 vnt. kamberlendinių raštuotųjų vėžlių. Jie buvo konfiskuoti iš jais prekiaujančių gyventojų. Šis raštuotųjų vėžlių porūšis (kaip ir geltonausiai bei raudonausiai) yra paskelbtas kaip invazinė rūšis, keliantis pavojų vietinei, balinių vėžlių rūšiai. Juos draudžiama įvežti į Lietuvą ir tuo labiau jais prekiauti.

Pernai zoologijos sodo kolekcija taip pat pasipildė keliomis voragyvių (šrilankinis tigriavoris, trinidadinis paukštėda), žuvų (tanganikinis kupriagalvis, ryklinis barbusas, Jakobfreibergo akara) ir kitomis rūšimis.

Pirmą kartą mūsų zoologijos sodo istorijoje buvo išveisti himalajiniai krokodiliniai tritonai (lot. *Tylototriton verrucosus*) ir spalvingosios medlaipės (lot. *Dendrobates auratus*). Taip pat gimė snieginių ožkų (lot. *Oreamnus americanus*), miškinių kačių (lot. *Felis silvestris*), didžiųjų apuokų (lot. *Bubo bubo*), pilkųjų papūgų (lot. *Psittacus erithacus erithacus*), venesuelinių amazonių (lot. *Amazona amazonica*), karališkųjų fazanų (lot. *Syrmaticus reevesii*) ir kitų išskirtinių rūšių jaunikliai. Tai didelis mūsų specialistų ir prižiūrėtojų nuopelnas, nes reikalinga pastovi ir kvalifikuota gyvūnų priežiūra.

Kvalifikacijos kėlimas. 2018 m. gegužės 23–24 dienomis 4 zoologijos sodo specialistai (vyr. biologas Benas Noreikis, Paukščių skyriaus vedėja Raimonda Varlauskienė, vyresn. zoologai Rasa Mikuličienė ir Jonas Šimkus) dalyvavo konferencijoje „EAZA Conservation Forum“, kuri vyko Talino zoologijos sode (Estija). Joje buvo kalbama apie zoologijos sodų ir kitų gamtosauginių organizacijų vaidmenį išsaugant nykstančias rūšis, visuomenės edukaciją ir nykstančių rūšių išsaugojimo projektų įgyvendinimą. Iš Lietuvos taip pat dalyvavo Lietuvos gamtos fondo (LGF) projekto vadovė Dalia Bastytė, skaičiusi pranešimą apie LGF kartu su Lietuvos zoologijos sodu įgyvendintus projektus (baliniai vėžliai, lūšys, didieji apuokai) bei įgyvendinamą niūriaspalvių auksavabalių išsaugojimo projektą. Konferencijos metu buvo pristatytas Lauros Meyers (EAZA) ir mūsų zoologijos sodo Komunikacijos ir edukacijos sk. vedėjos Linos Gediminė stendinis pranešimas „Zookeepers – an undervalued conservation communication resource?“.

2018 m. birželio 5–7 dienomis Talino zoologijos sode vyko seminaras „ZIMS training workshop“, kuriame dalyvavo keturi zoologijos sodo specialistai (veterinarijos gydytojas Ramūnas Sidaras, skyrių vedėjai Alma Pikūnienė ir Angelė Grebliauskienė bei vyresn. zoologė Vilda Jucytė). Jie mokėsi dirbti su zoologinės informacijos valdymo sistema (ZIMS).

Nuo 2015 m. lapkričio iki 2018 m. rugpjūčio mėnesio Lietuvos zoologijos sodo Komunikacijos ir edukacijos skyriaus vedėja Lina Gediminė (paskutinius 2 metus) kartu su EAZA, Zagrebo, Česterio, Rumunijos, Vroclavo zoologijos sodų, Sparsholto kolegijos, *Aeres Groep* darbuotojais dalyvavo

rengiant prižiūrėtojų mokymo sistemą „Europos zoologijos sodų gyvūnų prižiūrėtojų gebėjimų pagrindų ugdymas“ (www.zookeepers.eu). Nuo šiol pagal parengtą sistemą bet kurioje Europos šalyje parengtų prižiūrėtojų kvalifikacija bus pripažįstama kitose šalyse.

2018 metų vasario 6 buvo pasirašyta partnerystės sutartis su Lietuvos gamtos fondu dėl Europos Komisijos LIFE finansinio instrumento finansuojamo projekto „Ekologinio tinklo sukūrimas nuo brandžių medžių priklausomiems organizmams“ (Ecological network for Osmoderma eremita and other species dependent on veteran trees) (Nr. LIFE16 NAT/LT/000701), santrumpa „LIFE OSMODERMA“, įgyvendinimo. Šia sutartimi zoologijos sodas įsipareigoja įgyvendinti šias veiklas: sukurti niūriaspalvio auksavabalio veisimo nelaisvėje metodiką ir ją įgyvendinti panaudojant geriausią ES turimą praktiką, šviesti visuomenę ir skleisti informaciją apie pasiektus rezultatus (edukacinių pamokėlių jauniesiems zoologijos sodo lankytojams vedimas, informacijos sklaida visuomenei ir žiniasklaidai) ir kitas. Visos veiklos turi būti įgyvendintos iki 2022 m. kovo 31 d.

Niūriaspalviai auksavabaliai yra skėtinė rūšis, tai reiškia, kad išsaugodami šią rūšį saugome dar ne mažiau kaip 100 retų rūšių vabzdžių ir kitų bestuburių, grybų bei augalų. Šiems auksavabaliams reikalingi medžiai veteranai, kurių drevėse esančiose puvenose 3 metus vystosi auksavabalių lervos. Dideliais mastais kertami miškai bei pavienių senų medžių šalinimas (dėl medienos ar žmonių saugumo) kelia grėsmę šios bei kitų rūšių išlikimui. Valstybės, gaudamos ne mažus pelnus iš kertamos medienos, turi kažkiek investuoti ir į nykstančių rūšių išsaugojimą. Zoologijos sodas, kaip gamtosaugos institucija, prisideda prie šio projekto savo specialistų žiniomis, patirtimi ir darbu.

Praėjusiais metais tęsėme veiklą gausinant balinių vėžlių ir raudonpilvių kūmučių populiacijas. 2018 metų birželio 23 dieną į Pietų Lietuvos balas išleidome 54 balinių vėžlių jauniklius ir 61 raudonpilvę kūmutę.

Pasaulinę gyvūnų globos dieną (spalio 4), po adaptacijos Kelmės rajone, išleistas į gamtą didžiojo apuoko jauniklis. Ši rūšis įtraukta į Lietuvos Respublikos saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių sąrašą.

Baltapetis jūrinis erelis (nuotr. J. Balžekaitės)

RŪŠIŲ IR EKSPONATŲ DINAMIKA 2017–2018 METAIS

Gyvūnai	Rūšių ir eksponatų skaičius*		Įsigyta		Parduota, iškeista, išleista į laisvę ir kt.		Gimimai**		Eksponatų gaištamumas***	
	2018 01 01	2019 01 01	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018
Bestuburiai	10/171	11/147	1/1	3/3	1/4	-	4/∞	6/∞	-	4/49
Žuvys	48/869	46/732	3/10	5/17	13/321	23/306	10/362 20,8%	9/171 19,6%	13/25 2,9%	10/22 3,0%
Varliagyviai	16/183	16/137	1/3	-	3/24	3/9	4/61 25,0%	3/14 18,8%	7/13 7,1%	6/17 12,4%
Ropliai	35/242	36/212	3/24	4/45	10/107	6/47	10/78 28,6%	7/43 19,5%	17/31 12,8%	11/18 8,5%
Paukščiai	59/346	56/296	-	8/24	13/96	11/83	8/63 13,6%	7/65 12,5%	23/61 17,6%	27/49 16,5%
Žinduoliai	57/296	53/243	6/6	2/4	8/27	9/63	15/88 26,3%	13/56 24,5%	24/61 20,6%	22/46 18,9%
Iš viso:	**225/2107**	**218/1767**	**14/44**	**22/93**	**48/315**	**52/508**	**47/652 20,9%**	**39/349 17,9%**	**84/191 9,1%**	**80/201 11,4%**

Pastabos:
* Rūšių skaičius / gyvūnų skaičius.
** Skaičiuota nuo bendro rūšių skaičiaus metų pabaigoje.
*** Skaičiuota nuo bendro gyvūnų skaičiaus metų pabaigoje.
Suvestinėje pateikiami tik eksponuojamos rūšys ir gyvūnai.

Parengė vyriausiasis biologas Benas A. Noreikis

LIETUVOS ZOOLOGIJOS SODO EKSPOZICIJA
gyvūnų sisteminėse grupėse 2016–2019 m.
Lithuanian Zoological Gardens Animal Collection
Number of Species and Individuals 2016–2019

Klasė *Class*	2016-01-01		2017-01-01		2018-01-01		2019-01-01	
	Rūšys *Species*	Eksponatai *Specimens*	Rūšys *Species*	Eksponatai *Specimens*	Rūšys *Species*	Eksponatai *Specimens*	Rūšys *Species*	Eksponatai *Specimens*
Žinduoliai *Mammals*	53	271	59	304	57	296	53	243
Paukščiai *Birds*	64	463	64	440	59	346	56	296
Ropliai *Reptiles*	34	299	35	277	35	242	36	212
Varliagyviai *Amphibians*	13	93	16	140	16	183	16	137
Žuvys *Fishes*	50	824	52	848	48	869	46	732
Bestuburiai *Invertebrates*	8	88	8	157	10	171	11	147
Iš viso: *Total:*	222	2038	234	2166	225	2107	218	1767

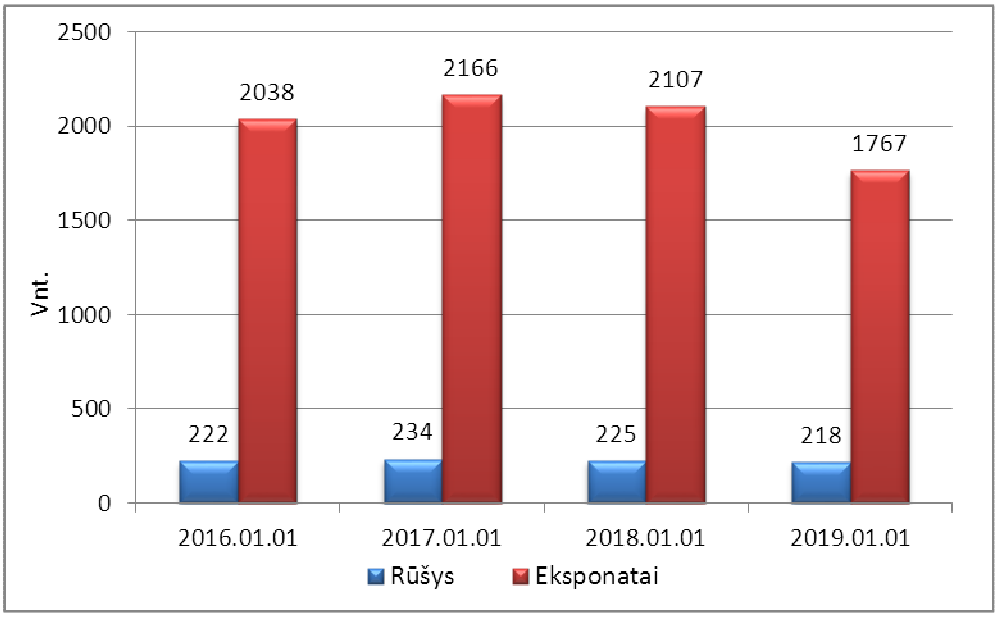

Kolekcijos palyginimas

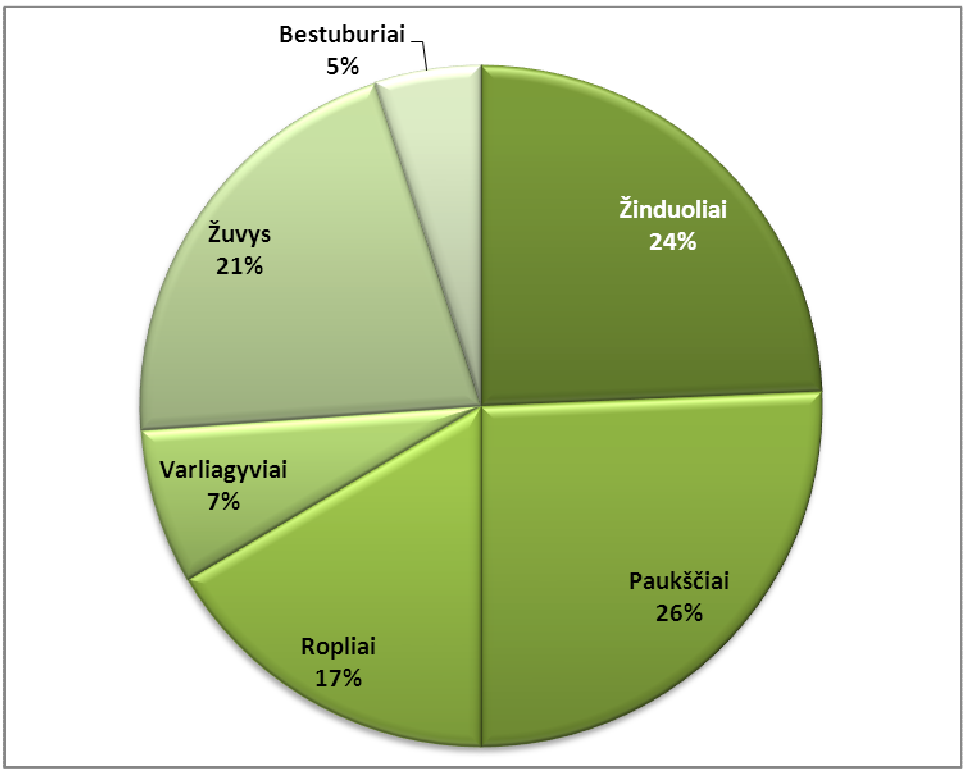

Kolekcijos rūšinė sudėtis

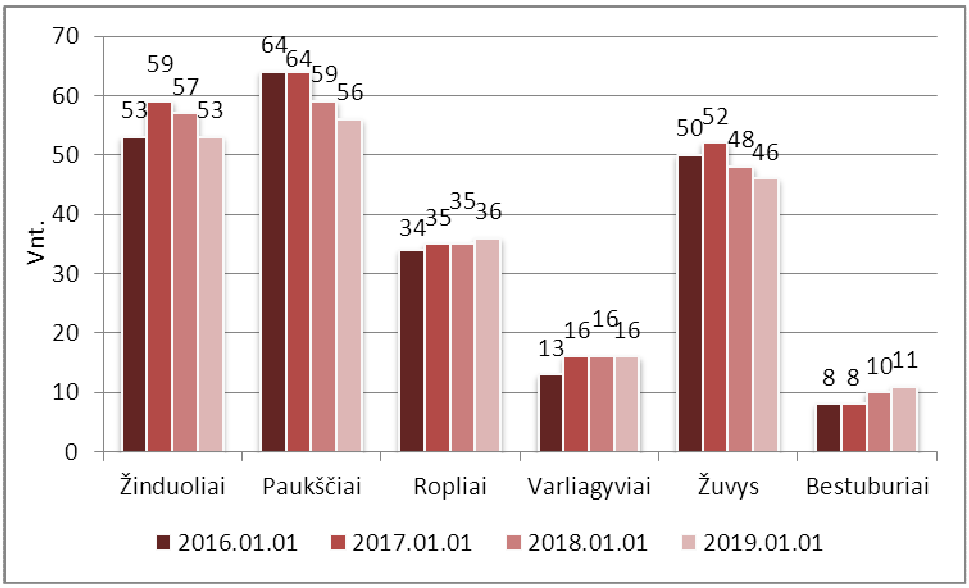

Taksonominių grupių rūšių skaičiaus palyginimas

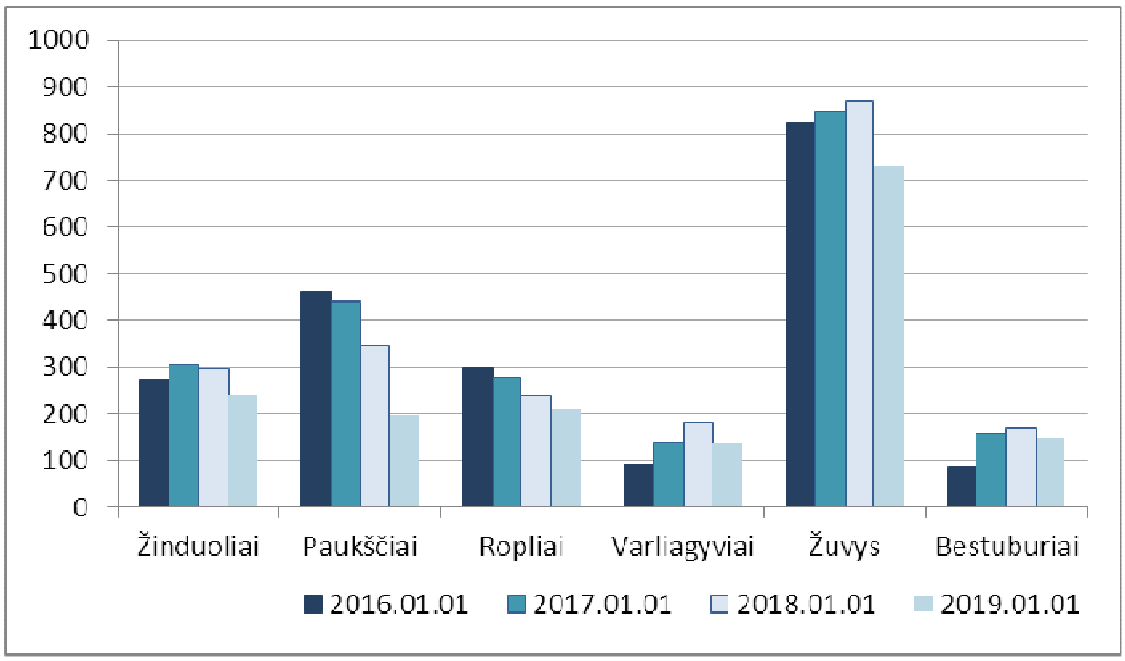

Taksonominių grupių eksponatų skaičiaus palyginimas

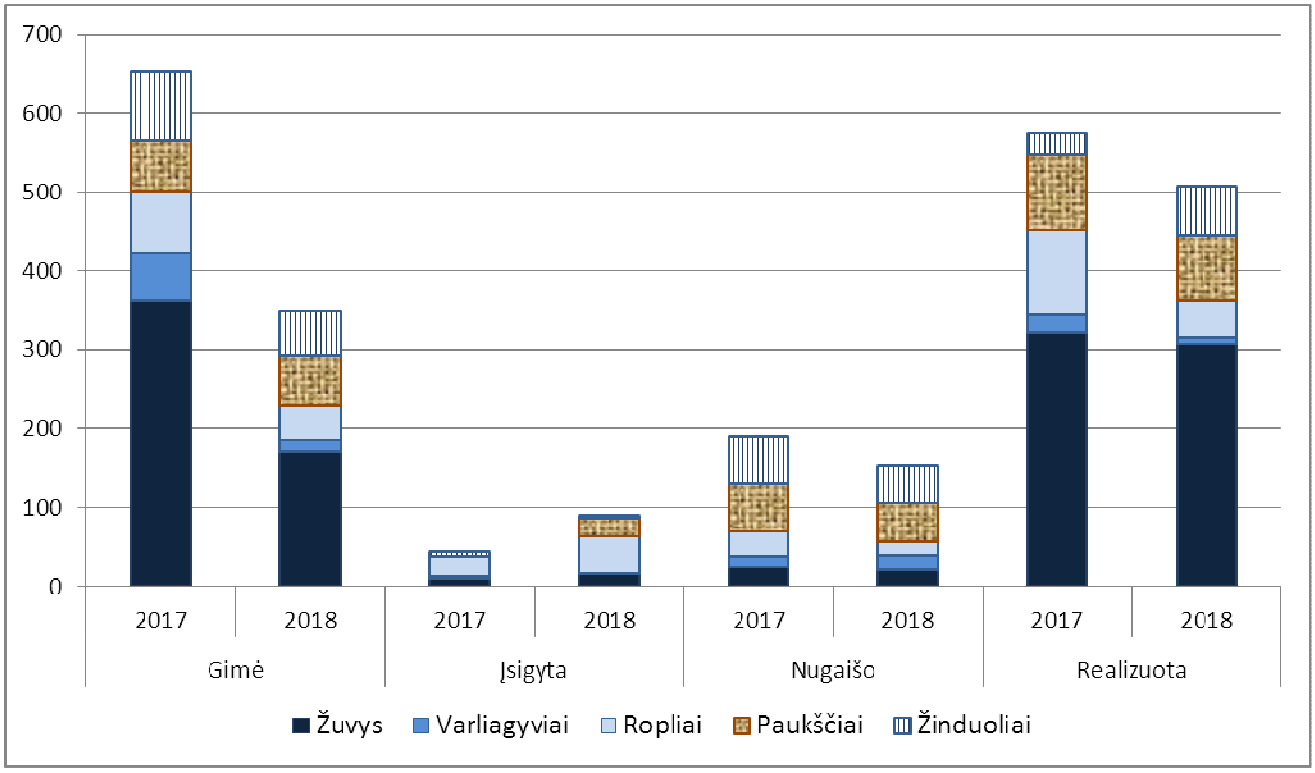

Gyvūnų judėjimo 2017–2018 metais palyginimas

LIETUVOS ZOOLOGIJOS SODE LAIKOMOS RETOS RŪŠYS

Iš viso rūšių	Tarptautinė raudonoji knyga (Pasaulinė gamtos apsaugos organizacija – IUCN)								Lietuvos saugomi gyvūnai
	Neįvertinta	Trūksta duomenų	Nekelia susirūpinimo	Artėja grėsmė	Pažeidžiami	Nykstantys	Arti išnykimo gamtoje	Išnykę gamtoje	
46	0	0	0	13	12	9	3	1	9

Iš 2018 m. zoologijos sode laikomų rūšių 21,1 % yra retos rūšys (46 vnt.).

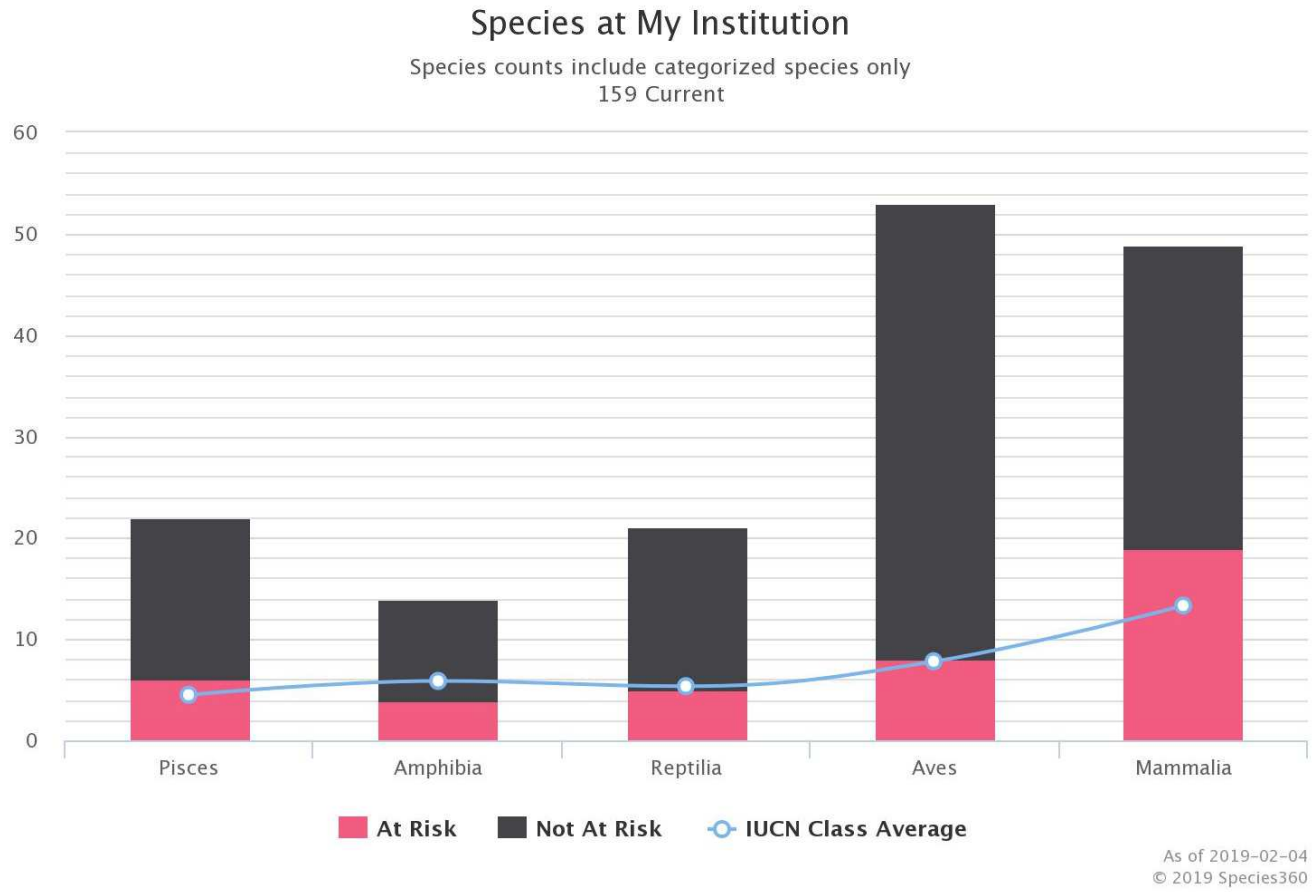

Nykstančių rūšių gyvūnų kiekis kolekcijoje (ZIMS duomenys)

LIETUVOS ZOOLOGIJOS SODO 2018 M. KOLEKCIJOS SĄRAŠAS

LITHUANIAN ZOOLOGICAL GARDENS 2018 COLLECTION LIST

Gyvūno rūšis *Animal species*	**Programa** *Programme*	**Apsaugos statusas** *Conservation Status*	**2018-01-01**	**Gimė** *Born*	**Įsigyta** *Acquired*	**Gaišo** *Dead*	**Perduoti** *Transferred*	**2018-12-31**
T. NARIUOTAKOJAI – *ARTHROPODA*								
KL. VORAGYVIAI - *ARACHNIDA*								
B. Skorpionai – *Scorpiones*								
Imperatoriškasis skorpionas *Pandinus imperator*		CITES II (B)	1					1
B. Vorai – *Araneae*								
Brazilinis paukštėda *Lasiodora parahybana*			1		1			2
Trinidadinis ševroninis paukštėda *Psalmopoeus cambridgei*					1			1
Šrilankinis paukštėda *Poecilotheria vittata*					1			1
Kl. DVIPORIAKOJAI – *DIPLOPODA*								
B. Spirostreptida								
Alyvinis šimtakojis *Telodeinopus aoutii*			3			3		
Kl. VABZDŽIAI – *INSECTA*								
B. Tarakonai – *Blattodea*								
Kaukolėtasis gigantinis tarakonas *Blaberus giganteus*			20	100			100	20
B. Tiesiasparniai – *Orthoptera*								
Dykuminis skėrys *Schistocerca gregaria*			55	1250			1250	55
Gigantiškasis žiogas *Stilpnochlora couloniana*			20			20		
B. Gyvalazdės – *Phasmoptera*								
Vietnaminė gyvalazdė *Medauroidea extradentata*			40	1455			1455	40
Filipininė gyvalazdė *Sungaya inexpectata*				10				10
Eukaliptinė gyvalazdė *Extatosoma tiaratum*			11	1		11		1
Juodoji vikrialazdė *Peruphasma schulttei*			10					10
Kabančioji gyvalazdė *Phaenopharos khaoyaiensis*			10	10		15		5
T. CHORDINIAI – *CHORDATA*								
KL. KAULINĖS ŽUVYS – *OSTEICHTHYES*								
B. Stipinpelekės žuvys – *Polypteriformes*								
Žuvis drakonas *Polypterus senegalus*			0/0/3					0/0/3

Gyvūno rūšis *Animal species*	**Programa** *Programme*	**Apsaugos statusas** *Conservation Status*	**2018-01-01**	**Gimė** *Born*	**Įsigyta** *Acquired*	**Gaišo** *Dead*	**Perduoti** *Transferred*	**2018-12-31**
B. Karpažuvės – *Cypriniformes*								
Auksinė žuvelė *Carassius auratus var.dom.*			0/0/4				0/0/1	0/0/3
Ugninis barbusas *Pethia conchonius*			0/0/4					0/0/4
Denisono barbusas *Sahyadria denisoni*		IUCN (EN)	1/0/0					1/0/0
Sumatrinis barbusas *Puntigrus tetrazona*			0/0/3	0/0/6			0/0/3	0/0/6
Ryklinis barbusas *Balantiocheilos melanopterus*		IUCN (EN)			0/0/2			0/0/2
Šuberto barbusas *Barbodes semifasciolatus*			0/0/3	0/0/4		0/0/1		0/0/6
Vyšninis barbusas *Puntius titteya*			0/0/2				0/0/2	
Penkiajuostis barbusas *Desmopuntius pentazona*			0/0/5					0/0/5
Žuvis lapė *Crossocheilus oblongus*			0/0/4				0/0/2	0/0/2
Rasbora klounas *Trigonostigma heteromorpha*			0/0/7			0/0/2		0/0/5
B. Aterinžuvės – *Atheriniformes*								
Trijuostė melanotenija *Melanotaenia trifasciata*			2/2/22	0/0/7			0/0/14	2/2/15
B. Karpiadančiai – *Cyprinidontiformes*								
Gupija *Poecilia reticulata*			2/2/6				0/0/4	2/2/2
Juodoji molinezija *Poecilia sphenops*			0/0/2			0/0/2		
B. Ešeriažuvės – *Perciformes*								
Marmurinis guramis *Trichogaster trichopterus*			0/0/4			0/0/1		0/0/3
Auksinis guramis *Trichogaster trichopterus sumatramus*			0/0/6		0/0/4	0/0/2		0/0/8
Paprastasis makropodas *Macropodus opercularis*			0/0/2	0/0/4			0/0/2	0/0/4
Šaškinis julidochromis *Julidochromis marlieri*			3/2/8	0/3/2		0/0/3		3/5/7
Burundžio princesė *Neolamprologus brichardi*			2/8/54				0/0/25	2/8/29
Storalūpis ciklidas *Amphilophus labiatus*			5/5/75	0/0/50			0/0/57	5/5/68
Citrininis ciklidas *Neolamprologus leleupi*			1/1/0	0/0/5				1/1/5
Juostinė ciklazoma *Amatitlania nigrofasciata*			0/0/40				0/0/11	0/0/29

Gyvūno rūšis *Animal species*	**Programa** *Programme*	**Apsaugos statusas** *Conservation Status*	**2018-01-01**	**Gimė** *Born*	**Įsigyta** *Acquired*	**Gaišo** *Dead*	**Perduoti** *Transferred*	**2018-12-31**
Žydrataškė ciklazoma *Cichlasoma octofasciatum*			1/1/12				0/0/7	1/1/5
Raudonasis chromis gražuolis *Hemichromis lifalili*			0/0/18			0/0/2		0/0/16
Žvaigždėtasis trofėjus *Tropheus duboisi*			0/0/40				0/0/13	0/0/27
Auksinis melanochromis *Melanochromis auratus*			0/0/183	0/0/70			0/0/97	0/0/156
Geltonasis labidochromis *Labidochromis caeruleus*			0/0/22					0/0/22
Tanganikos kuprotagalvis *Cyphotilapia frontosa*					0/0/6			0/0/6
Mozambikinė tiliapija *Oreochromis mossambicus*		IUCN (NT)	2/2/0				1/0/0	1/2/0
Raudonpilvė papūgėlė *Pelvicachromis pulcher*			0/0/6			0/04		0/0/2
Skaliarija *Pterophyllum scalare var.*			0/0/7					0/0/7
Zebrinis pseudotrofėjus *Maylandia xanstomachus*		IUCN (NT)	2/4/38				0/0/4	2/4/34
Aulonokara eureka *Aulonocara jacobfreibergi*			3/4/79	0/0/20			0/0/30	3/4/69
Žalioji akara *Andinoacara rivulatus*			1/1/14					1/1/14
Jakobfreibergo akara *Aulonocara jacobfreibergi*					0/0/3			0/0/3
Hypselekara *Hypselecara temporalis*			0/0/59				0/0/23	0/0/36
B. Kaulaliežuvinės – *Osteoglossiformes*								
Puošnioji peiliažuvė *Chitala chitala*		IUCN (NT)	0/0/1					0/0/1
B. Dančiakarpiai – *Cyprinodontiformes*								
Ameka *Ameca splendens*		IUCN (EW)	2/2/22					2/2/22
B. Šaminiai – *Siluriformes*								
Paprastasis ancistrusas *Ancistrus dolichopterus*			5/4/12			1/0/3		4/4/9
Rabauto šamukas *Corydoras rabauti*			2/0/0				2/0/0	
Leopardinis pterigoplichtas *Pterygoplichthys gibbiceps*			0/0/2					0/0/2
Njasinis sinodontis *Synodontis nyassae*			0/0/4					0/0/4
Ryklinis šamas *Pangasionodon hypophthalmus*		IUCN (EN)	0/0/1		0/0/2			0/0/3

Gyvūno rūšis *Animal species*	**Programa** *Programme*	**Apsaugos statusas** *Conservation Status*	**2018-01-01**	**Gimė** *Born*	**Įsigyta** *Acquired*	**Gaišo** *Dead*	**Perduoti** *Transferred*	**2018-12-31**
B. Characidai – *Characiformes*								
Piranija *Pygocentrus nattereri*			0/0/1			0/0/1		
Paku *Colossoma macropomum*			0/0/4				0/0/1	0/0/3
Ugninė tetra *Hyphessobrycon flammeus*			0/0/2				0/0/2	
Raudonanosė tetra *Hemigrammus rhodostomus*			0/0/6				0/0/2	0/0/4
Minoras *Hyphessobrycon callistus*			0/0/3					0/0/3
Ornatusas *Hyphessobrycon rosaceus*			0/0/3				0/0/2	0/0/1
Ternecija *Gymnocorymbus ternetzi*			1/2/0				1/2/0	
B. Straubliaburnės žuvys – *Mastacembeliformes*								
Dygliuotasis ungurys *Macrognathus aculeatus*			1/0/0					1/0/0
Kl. AMFIBIJOS – *AMPHIBIA*								
B. Uodeguotosios amfibijos – *Caudata*								
Himalajinis krokodilinis tritonas *Tylototriton verrucosus*			0/0/5	0/0/7			0/0/2	0/0/10
Kaizerio tritonas *Neurergus kaiseri*		CITES I (A) IUCN (VU)	0/0/7			0/0/1		0/0/6
Aksolotlis *Ambystoma mexicanum*		IUCN (CR) CITES II (B)	0/0/3				0/0/1	0/0/2
B. Beuodegės amfibijos – *Anura*								
Raudonpilvė kūmutė *Bombina bombina*		LRK (Rs)	0/0/9 61^{Pr}	31^{Pr}			61^{Pr}	0/0/9 31^{Pr}
Australinė medvarlė *Litoria coerulea*			2/3/0			0/1/0		2/2/0
Juostuotoji lapalaipė *Phyllobates vittatus*		IUCN (EN)	0/0/18			0/0/9		0/0/9
Geltongalvė (kamaninė) medlaipė *Dendrobates leucomelas*			0/0/12					0/0/12
Mėlynoji medlaipė *Dendrobates tinctorius azureus*			1/1/4					1/1/4
Dėmėtoji medlaipė *Dendrobates tinctorius*			0/0/5					0/0/5
Spalvingoji medlaipė *Dendrobates auratus*			0/0/7	0/0/3				0/0/10
Naguotoji varlė *Xenopus laevis*			3/5/3	0/0/4			0/3/3	3/2/4
Pieninė varlė *Trachycephalus resinifictrix*			0/0/12			0/0/3		0/0/9

Gyvūno rūšis *Animal species*	**Programa** *Programme*	**Apsaugos statusas** *Conservation Status*	**2018-01-01**	**Gimė** *Born*	**Įsigyta** *Acquired*	**Gaišo** *Dead*	**Perduoti** *Transferred*	**2018-12-31**
Trispalvė medlaipė *Epipedobates tricolor*		IUCN (EN) CITES II	0/0/11			0/0/2		0/0/9
Kininė sklandančioji medvarlė *Polypedates dennysii*			0/0/1					0/0/1
Rupūžė aga *Rhinella marina*			1/1/4			0/0/1		1/1/2
Čiakinė raguotė *Ceratophrys cranwelli*			0/0/4					0/0/4
Kl. ROPLIAI – *REPTILIA*								
B. Vėžliai – *Testudines*								
Stepinis vėžlys *Testudo horsfieldii*		IUCN (VU) CITES II	1/6/0		0/1/0	-	-	1/7/0
Kraštuotasis vėžlys *Testudo marginata*		CITES II (A)	0/0/2					0/0/2
Balinis vėžlys *Emys orbicularis*		IUCN (NT) LRK (EN)	1/6/30 54[Pr]	0/0/3 145[Pr]	156[Pr]		54[Pr]	1/6/33 301[Pr]
Raudonausis vėžlys *Trachemys scripta elegans*			1/0/0					1/0/0
Geltonausis vėžlys *Trachemys scripta scripta*			2/1/0					2/1/0
Kamberlendo raštuotasis vėžlys *Trachemys scripta troostii*					0/0/41			0/0/41
Australinis trumpakaklis vėžlys *Emydura subglobosa*			2/1/0			0/1/0		2/0/0
Kaimaninis vėžlys *Chelydra serpentina*			0/0/1					0/0/1
B. Žvynaropliai – *Squamata*								
Pob. Driežai – *Sauria*								
Didysis dieninis gekonas *Phelsuma grandis*		CITES II	1/1/3	0/0/5			0/0/6	1/1/2
Barzdotoji agama *Pogona vitticeps*			1/2/3			0/1/1		1/1/2
Vandeninė agama *Physignathus cocincinus*			2/4/5			0/0/1		2/4/4
Apykaklinė agama *Chlamydosaurus kingii*			0/0/4			0/0/2		0/0/2
Žaliasis baziliskas *Basiliscus plumifrons*			2/3/7					2/3/7
Jemeninis chameleonas *Chamaeleo calyptratus*			1/1/1			0/1/1		1/0/0
Žalioji iguana *Iguana iguana*		CITES II (B)	1/1/0			1/1/0		
Raganosė iguana *Cyclura cornuta*		IUCN (VU) CITES I (A)			1/1/0			1/1/0
Dėmėtasis eublefaras *Eublepharis macularius*			4/5/6	0/0/12			0/0/15	4/5/3

Gyvūno rūšis *Animal species*	**Programa** *Programme*	**Apsaugos statusas** *Conservation Status*	**2018-01-01**	**Gimė** *Born*	**Įsigyta** *Acquired*	**Gaišo** *Dead*	**Perduoti** *Transferred*	**2018-12-31**
Gekonas tokis *Gekko gecko*			1/0/1					1/0/1
Haitinis scinkas *Diploglossus warreni*		IUCN (VU)	0/0/3					0/0/3
Mėlynliežuvis gigantinis scinkas *Tiliqua gigas*			0/1/0					0/1/0
Didysis gerozauras *Gerrhosaurus major*			1/0/0		0/1/0			1/1/0
Indinis (mangrovinis) varanas *Varanus indicus*		CITES II (B)	0/0/3			0/0/1		0/0/2
Vandeninis varanas *Varanus salvator*		CITES II (B)	0/1/0					0/1/0
Pob. Gyvatės – *Serpentes*								
Karališkasis pitonas *Python regius*			0/0/1					0/0/1
Tigrinis tamsusis pitonas *Python bivittatus*		IUCN (VU) CITES II (B)	1/0/0					1/0/0
Tinklinis pitonas *Python reticulatus*		CITES II (B)	1/1/0					1/1/0
Paprastasis smauglys *Boa constrictor*		CITES II (B)	1/1/1					1/1/1
Kukurūzinis žaltys *Elaphe guttata rosacea*			1/1/15	1/1/15			0/0/20	2/2/10
Salinis žaltys *Elaphe climacophora*			1/0/0					1/0/0
Taivaninis žaltys *Elaphe taeniura*			2/2/7				0/0/2	2/2/5
Karališkasis žiurkinis žaltys *Elaphe carinata*			1/2/6			0/0/1	0/0/2	1/2/3
Žalsvasis žaltys *Hierophis viridiflavus*			1/0/0					1/0/0
Karališkoji dykuminė gyvatė *Lampropeltis getula splendida*			1/0/3	0/1/1		0/0/1		1/1/3
Karališkoji kaliforninė gyvatė *Lampropeltis getula californiae*			0/1/5	0/0/3		0/1/3	0/0/2	0/0/3
Pieniškoji sinaloan gyvatė *Lampropeltis triangulum sinaloae*			3/1/0	0/0/1		1/0/0		2/1/1
Meksikinė gyvatė *Lampropeltis mexicana mexicana*			0/0/5					0/0/5
B. Krokodilai – *Crocodylia*								
Paprastasis kaimanas *Caiman crocodilus*		CITES II(B)	0/0/1					0/0/1
Kl. PAUKŠČIAI – *AVES*								
B. Irklakojai – *Pelecaniformes*								
Rausvasis pelikanas *Pelecanus onocrotalus*			6/6/0					6/6/0

Gyvūno rūšis *Animal species*	**Programa** *Programme*	**Apsaugos statusas** *Conservation Status*	**2018-01-01**	**Gimė** *Born*	**Įsigyta** *Acquired*	**Gaišo** *Dead*	**Perduoti** *Transferred*	**2018-12-31**
B. Gandriniai – *Ciconiiformes*								
Šventasis ibis *Threskiornis aethiopicus*			2/2/12			0/0/2		2/2/10
Rusvasis ibisas *Eudocimus ruber*		CITES II (B)	1/3/0			1/0/0		0/3/0
Juodasis gandras *Ciconia nigra*	ESB	LRK (VU) CITES II (A)	4/1/0			2/0/0		2/1/0
B. Plokštėtasnapiai – *Anseriformes*								
Baltaskruostė berniklė *Branta leucopsis*			1/2/8			0/0/2		1/2/6
Baltaveidė medžąsė *Dendrocygna viduata*			0/0/7			0/0/2		0/0/5
Pilkoji žąsis *Anser anser*			3/1/11			0/1/0		3/0/11
Kalninė žąsis *Anser indicus*			5/3/0					5/3/0
Egiptinė žąsis *Alopochen aegyptiaca*			0/2/0					0/2/0
Gulbė nebylė *Cygnus olor*			0/1/0			0/1/0		
Juodoji gulbė *Cygnus atratus*			1/1/0					1/1/0
Rudoji urvinė antis *Tadorna ferruginea*			5/3/0		0/0/6	0/1/0		5/2/6
Didžioji antis *Anas platyrhynchos*			8/5/0					8/5/0
Muskusinė antis *Cairina moschata var. dom.*			3/3/0			2/0/0		1/3/0
Naminė antis *Anas platyrhynchos var. dom.*			0/0/3			0/2/0		0/1/0
Indinė antis bėgikė *Anas platyrhynchos var. dom.*			3/0/0					3/0/0
B. Plėšrieji paukščiai – *Falconiformes*								
Mažasis erelis rėksnys *Aquila pomarina*		LRK 3 (R) CITES II (A)	1/0/0					1/0/0
Stepinis erelis *Aquila rapax*		CITES II	0/1/0					0/1/0
Baltapetis jūrinis erelis Haliaeetus pelagicus		IUCN VU CITES II (A)			0/1/0			0/1/0
Jūrinis erelis Haliaeetus albicilla	EEP	LRK (R) CITES I (A)	1/1/0					1/1/0
Palšasis grifas *Gyps fulvus*	ESB	CITES II (A)	1/1/0					1/1/0

Gyvūno rūšis *Animal species*	**Programa** *Programme*	**Apsaugos statusas** *Conservation Status*	**2018-01-01**	**Gimė** *Born*	**Įsigyta** *Acquired*	**Gaišo** *Dead*	**Perduoti** *Transferred*	**2018-12-31**
B. Vištiniai paukščiai – *Galliformes*								
Kalifornine putpelė *Callipepla californica*			2/0/0					2/0/0
Auksinis fazanas *Chrysolophus pictus*			1/2/0					1/2/0
Deimantinis fazanas *Chrysolophus amherstiae*			1/1/0				1/1/0	
Sidabrinė lofura *Lophura nycthemera*			2/7/0			0/1/0	1/1/0	1/5/0
Himalajinis fazanas *Catreus wallichii*		IUCN (VU) CITES I (A)	1/0/0					1/0/0
Himalajinis trumpauodegis fazanas *Lophphorus impejanus*		IUCN (VU) CITES I (A)			1/1/0			1/1/0
Karališkasis fazanas *Syrmaticus reevesii*		IUCN (VU)		0/0/1	1/1/0	0/0/1		1/1/0
Naminė višta (maranas) *Gallus gallus var.dom.*			2/0/0					2/0/0
Paprastasis povas *Pavo cristatus*			3/4/0	/0/10	1/1/0		0/0/8	4/5/2
Naminis kalakutas *Meleagris gallopavo*			1/1/0		0/2/0	0/1/0		1/2/0
Afrikinė patarška *Numida meleagris galeata*			0/0/9			0/0/2		0/0/7
B. Papūgos – *Psittaciformes*								
Banguotoji papūgėlė *Melopsittacus undulatus*			0/0/22	0/0/20		0/0/4	0/0/16	0/0/22
Paprastoji rozela *Platycercus eximius*		CITES II	0/1/0			0/1/0		
Rausvaveidis agapornis *Agapornis roseicollis*			0/0/41	0/0/29			0/0/44	0/0/26
Fišerio agapornis *Agapornis fisheri*		IUCN (NT) CITES II (B)	0/0/18			0/0/2	0/0/3	0/0/13
Geltonkrūtis agapornis *Agapornis personata personata*		CITES II (B)	0/0/11					0/0/11
Senegalinė ilgasparnė papūga *Poicephalus senegalus*		CITES II (B)	1/0/0					1/0/0
Sveinsono spalvingoji papūga *Polytelis swainsoni*		CITES II (B)	1/1/0					1/1/0
Geltonkuodis kakadu *Cacatua galerita*		CITES II (B)	1/1/0					1/1/0
Raudonsturplė plokščiauodegė papūga *Psephotus haematonotus*		CITES II (B)	1/1/0			0/1/0		1/0/0
Mėlynkaktė amazonė *Amazona aestiva*		CITES II (B)	2/1/0				0/1/0	2/0/0
Venesuelinė amazonė *Amazona amazonica*		CITES II (B)	2/2/0	1/0/0		1/0/0	0/1/0	2/1/0

Gyvūno rūšis *Animal species*	**Programa** *Programme*	**Apsaugos statusas** *Conservation Status*	**2018-01-01**	**Gimė** *Born*	**Įsigyta** *Acquired*	**Gaišo** *Dead*	**Perduoti** *Transferred*	**2018-12-31**
Pilkoji papūga *Psittacus erithacus erithacus*		CITES II (B) IUCN (EN)	3/1/1	1/2/0			2/1/0	3/2/0
Žaliasparnė ara *Ara chloropterus*		CITES II (B)	1/1/0					1/1/0
Raudonpetė ara *Diopsittaca nobilis*		CITES II (B)	1/0/0					1/0/0
Kramerio žieduotoji papūga *Psittacula krameri*			1/1/0				1/1/0	
Raudonoji karališkoji lora *Alisterus scapularis*		CITES II (B)	1/0/0					1/0/0
B. Gegutiniai paukščiai – *Cuculiformes*								
Gvinėjinis turakas *Tauraco persa buffoni*		CITES II (B)	0/1/0					0/1/0
B.Pelėdiniai paukščiai – *Strigiformes*								
Didysis apuokas *Bubo bubo*		LRK (EN) CITES II (A)	3/3/0	0/0/1		1/0/0	0/0/1	2/3/0
Baltoji pelėda *Bubo scandiacus*		CITES II (A)	0/1/0		1/0/0			1/1/0
Naminė pelėda *Strix aluco*		CITES II (A)	1/1/0		0/0/8	1/1/0		0/0/8
B. Žvirbliniai paukščiai – *Passeriformes*								
Javinis ryžinukas *Lochura oryzivora*		IUCN (EN) CITES II	0/0/15			0/0/3		0/0/12
Ilgauodegė pievinė amadina *Poephila acuticauda*			0/0/2			0/0/1		0/0/1
Madagaskarinis fudis *Foudia madagascariensis*			0/0/7					0/0/7
Juodbruvė ilgauodegė zylė *Aegithalos bonvaloti*			0/0/2			0/0/2		
Rododendrinė pušinė sniegena *Pinicola subhimachalus*			0/0/1					0/0/1
Baltadryžis strazdas *Turdus obscurus*			0/0/1					0/0/1
Hodžsono raudonuodegė *Phoenicurus hodgsoni*			0/0/1			0/0/1		
Baltabruvė sniegena *Carpodacus thura*			0/0/5					0/0/5
Apelsininis žaliasis lapinukas *Chloropsis hardwickii*			0/0/6			0/0/2		0/0/4
Rusvapilvė juhina *Yuhina occipitalis*			0/0/19			0/0/7		0/0/12
KL. ŽINDUOLIAI – *MAMMALIA*								
B. Sterbliniai – *Marsupialia*								
Pilkarusvė kengūra *Macropus rufogriseus fruttica*			5/2/0			1/0/0		4/1

Gyvūno rūšis *Animal species*	**Programa** *Programme*	**Apsaugos statusas** *Conservation Status*	**2018-01-01**	**Gimė** *Born*	**Įsigyta** *Acquired*	**Gaišo** *Dead*	**Perduoti** *Transferred*	**2018-12-31**
B. Šikšnosparniai – *Chiroptera*								
Egiptinis skraidantysis šuo *Rousettus aegyptiacus*			0/0/40	0/0/8		0/0/1	0/0/33	0/0/14
B. Medlaipiai kirstukai – *Scandentia*								
Paprastoji šiaurinė tupaja *Tupaia belangeri*		CITES II (B)	1/1/2	1/1/0			0/1/0	2/1/2
B. Primatai – *Primates*								
Paprastoji marmozetė *Callithrix jacchus*		CITES II (B)	1/2/0			1/2/0		
Perukinė tamarina *Saguinus oedipus*	EEP	IUCN (CR) CITES I (A)	7/4/0			0/1	1/0	6/3/0
Juodagalvis kapucinas *Sapajus apella*		CITES II (B)	3/1/0			1/0		2/1/0
Anubis *Papio anubis*		CITES II (B)	4/3/0					4/3/0
B. Graužikai – *Rodentia*								
Šinšila *Chinchilla lanigera var. dom.*			1/1/1	0/1/0		1/0/0	0/0/1	0/2/0
Degu *Octodon degus*			2/5/1	0/0/3			1/2/4	1/3/0
Paprastoji voverė *Sciurus vulgaris*			1/0/0				1/0/0	
Jūrų kiaulytė *Cavia porcellus dom.*			2/4/9	3/7/23	1/2/0		6/9/18	1/2/15
Patagoninė mara *Dolichotis patagonum*		IUCN (NT)	1/0/4	0/0/1	1/0/0	0/0/2		2/0/3
B. Plėšrieji žinduoliai – *Carnivora*								
Pilkasis vilkas *Canis lupus*		CITES I (A)	0/1/0			0/1/0		
Arktinis vilkas *Canis lupus arctos*		CITES I (A)	1/1/0					1/1/0
Karčiuotasis vilkas *Chrysocyon brachyurus*	ISB EEP	IUCN (NT) CITES II (B)	1/1/0			1/0		0/1
Rudoji lapė *Vulpes vulpes*			4/1/0					4/1/0
Korsakas *Vulpes corsac*			7/5/0			0/1		7/4/0
Paprastasis meškėnas *Procyon lotor*			3/1/0			1/0		2/1/0
Paprastasis koatis *Nasua nasua*			1/4/0			1/0		0/4/0
Juodasis šeškas *Mustela putorius*			4/7/0	0/0/10		1/1/10		3/6
Dryžuotasis skunsas *Mephitis mephitis*			1/1/0			0/1/0		1/0

Gyvūno rūšis *Animal species*	**Programa** *Programme*	**Apsaugos statusas** *Conservation Status*	**2018-01-01**	**Gimė** *Born*	**Įsigyta** *Acquired*	**Gaišo** *Dead*	**Perduoti** *Transferred*	**2018-12-31**
Ūdra *Lutra lutra lutra*	EEP	IUCN (NT) CITES I (A)	1/0/0			1/0/0		
Barsukas *Meles meles*			0/1/0					0/1/0
Dyžuotoji hiena *Hyaena hyaena*	ESB	IUCN (NT)	0/1/0					0/1/0
Miškinė katė *Felis silvestris*		CITES II (A)	1/1/0	1/0/0				2/1/0
Nendrinė katė *Felis chaus*		CITES II (B)	1/1/0			1/0		0/1/0
Manulas *Otocolobus manul*	EEP	IUCN (NT) CITES II (B)	0/1/0					0/1/0
Paprastoji lūšis *Lynx lynx*	ESB	LRK (EN) CITES II, (A)	3/3/0					3/3/0
Snieginis leopardas *Uncia uncia*	ISB EEP	IUCN (VU) CITES I (A)	1/2/0					1/2/0
Liūtas *Panthera leo*		IUCN (VU) CITES II (B)	2/1/0					2/1/0
Amūrinis tigras *Panthera tigris altaica*	ISB EEP	IUCN (EN) CITES I (A)	1/1/0					1/1/0
Ilgasnukis ruonis *Halichoerus grypus macrorhynchus*	ESB	LRK (EN)	1/0/0					1/0/0
B. Neporakanopiai – *Perissodactyla*								
Lyguminis tapyras *Tapirus terrestris*	ESB EEP	IUCN (VU) CITES II (B)	0/1/0					0/1/0
Naminis asilas *Equus asinus var.dom.*			1/3/0					1/3/0
Turkmėninis kulanas *Equus hemionus kulan*	EEP ISB	IUCN (NT) CITES II (A)	0/1/0					0/1/0
Ponis *Equus caballus*			2/3/0					2/3/0
Savaninis Granto zebras *Equus quagga boehmi*		IUCN (NT)	1/2/0					1/2/0
B. Porakanopiai – *Artiodactyla*								
Pekaris *Pecari tajacu*		CITES II (B)	2/4/22	0/0/13		0/1/7	1/0/6	7/11/8
Mažasis hipopotamas *Hexaprotodon liberiensis*	EEP ISB	IUCN(EN) CITES II (B)	2/1/0					2/1/0
Dvikupris kupranugaris *Camelus bactrianus*			1/3/0	0/1/0				1/4/0
Guanakas *Lama guanicoe*		CITES II (B)	2/2/0					2/2/0
Lama *Lama glama*			2/5/0			1/0		1/5/0
Kininis muntjakas *Muntiacus reevesi*			4/7/0			1/1		3/6

Gyvūno rūšis *Animal species*	**Programa** *Programme*	**Apsaugos statusas** *Conservation Status*	**2018-01-01**	**Gimė** *Born*	**Įsigyta** *Acquired*	**Gaišo** *Dead*	**Perduoti** *Transferred*	**2018-12-31**
Šiaurinis elnias *Rangifer tarandus*			1/3/0	1/0		1/1		1/2
Rotšildo žirafa *Giraffa camelopardalis rothschildi*	EEP	IUCN (NT)	1/0/0					1/0/0
Tinklinė žirafa *Giraffa camelopardalis reticulata*	EEP	IUCN (EN)	1/0/0					1/0/0
Dryžuotasis gnu *Connochaetes taurinus taurinus*			3/2/0					3/2/0
Stumbras *Bison bonasus*	ESB EEP	IUCN (VU) LRK (Rs)	1/1/0					1/1/0
Kamerūninė ožka *Capra hircus cameruni*			2/9/0	5/8/0		1/1	4/7/0	2/9/0
Sibirinis ožys *Capra sibirica*			1/2/0					1/2/0
Snieginė ožka *Oreamnos americanus*			2/3/0	0/1/0			1/0/0	1/4/0
Berberinis avinas *Ammotragus lervia*		IUCN (VU) CITES II (B)	2/5/0	1/0/0		1/0/0		2/5/0
Naminė avis – šveicarų juodanosė *Ovis domestica var.*			0/1/0					0/1/0

Pastabos: [Pr] – Baliniai vėžliai ir raudonpilvės kūmutės, veisiami ir auginami įgyvendinant nykstančių rūšių pagausinimo projektą.

I*UCN* – International Union For Conservation Of Nature Red List Of Threatened Species *(Pasaulinės gamtos apsaugos organizacijos Nykstančių rūšių raudonasis sąrašas)*

Kategorijos *Categories*:

(CR) – kritiškai grėsmingos būklės *critically endangered*
(EN) – grėsmingos būklės *endangered*
(VU) – pažeidžiami *vulnerable*
(NT) – arti grėsmingos būklės *near threatened*
(LC) – nekeliantys rūpesčio *least concern*

LRK – Lietuvos saugomų rūšių sąrašas (raudonoji knyga) *Red List of Lithuania*

Kategorijos *Categories*:

(EN) – išnykstančios rūšys *endangered*
(VU) – pažeidžiamos ir sparčiai nykstančios rūšys *vulnerable*
(R) – retos rūšys *rare, small populations*
(I) – retos, nepakankamai ištirtos rūšys *indeterminate, lack of data*
(Rs) – išsaugotos rūšys, kurių gausumas jau atkurtas *restored*

ISB – gyvūnų rūšys, registruojamos Tarptautinėje kilmės knygoje *International Studbook*
ESB – gyvūnų rūšys, registruojamos regioninėje (Europos-EAZA) kilmės knygoje *European Studbook*
EEP – europinė programa retų rūšių išsaugojimui ir veisimui *European Endangered Species Programme*

Pagal biologinių skyrių vedėjų ataskaitas paruošė
Data compiled pursuant to Dept. Head annual reports by

Vyriausiasis biologas Benas A. Noreikis
Head Biologist

PASTANGOS PAGAUSINTI BALINIŲ VĖŽLIŲ POPULIACIJĄ

Veterinarijos skyriaus vyresnysis zoologas Jonas Šimkus
Šaltakraujų gyvūnų skyriaus vedėja Alma Pikūnienė

Balinis vėžlys – labai retas, saugomas gyvūnas. Tarptautinės gamtos apsaugos organizacijos (IUCN) ši rūšis įtraukta į rūšių, esančių arti išnykimo ribos, sąrašą. Balinis vėžlys taip pat įrašytas į Berno konvencijos II ir ES Buveinių direktyvos II ir IV priedus. Balinis vėžlys įrašytas į Lietuvos raudonosios knygos saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių sąrašą, I (E) kategoriją (2007 metai). Nuo 2019 metų sausio pirmos dienos balinis vėžlys įrašytas į Lietuvos Respublikos saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių sąrašą (retos rūšys neskirstomos į kategorijas).

Lietuvos zoologijos sodas į nykstančių Lietuvos rūšių populiacijų atkūrimo veiklą įsijungė 2010 metais. Buvo pradėti įgyvendinti 2 projektai. Vienas iš projektų, tai balinių vėžlių populiacijos pagausinimo veikla, dalyvaujant kartu su kitomis aplinkosauginėmis organizacijomis Lietuvos gamtos fondo 2010–2014 metais vykdomame LIFE+ Gamta projekte „Bandomojo ekologinio tinklo pietų Lietuvoje sukūrimas“. Projektas buvo vykdomas trimis pagrindinėmis veiklos kryptimis: tikslinių rūšių apsauga, ekologinio tinklo sukūrimas ir vietinės bendruomenės švietimas.

Balinių vėžlių buveinė (nuotr. R. Butrimavičienės)

2017 metų rudenį pradėtas įgyvendinti naujas gamtosauginis projektas „Gamtosauginių bei gamtotvarkinių priemonių įgyvendinimas išsaugojant ir pagausinant balinių vėžlių ir raudonpilvių kūmučių populiacijas“. Lietuvos zoologijos sodas projektą įgyvendina kartu su Metelių regioninio parko direkcija. Projektas įgyvendinamas pagal 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 5 prioriteto „Aplinkosauga, gamtos išteklių darnus naudojimas ir prisitaikymas prie klimato kaitos“ 05.5.1-APVA-V-018 priemonę „Biologinės įvairovės apsauga“. Projektui įgyvendinti yra skirtos Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos.

Lietuvoje baliniai vėžliai paplitę netolygiai. Daugiausiai jie gyvena pietinėje šalies dalyje: Alytaus, Varėnos, Lazdijų, Marijampolės rajonuose, kur yra daug mažų dumblėtų ežeriukų – balų.

Pagrindinės nykimo priežastys – tai šioms rūšims tinkamų gyventi, žiemoti bei veistis buveinių mažėjimas dėl užaugimo krūmais, užžėlimo tankia žoline augmenija, vandens telkinių apaugimo meldais, taip pat dėl didelio jauniklių žuvimo procento. Įvairių gamtos apsaugos institucijų darbuotojams, vykdant gamtosauginius projektus, stebint situaciją gamtoje, buvo pastebėta, kad balinių vėžlių patelės kiaušinius sudeda netinkamose vietose (ant žvyrkelių, pakelėse, dirbamuose laukuose), kur dėtys būna sunaikinamos.

Balinių vėžlių patelės deda kiaušinius saulėtose, atvirose arba negausiai apaugusiose žoliniais augalais vietose. Trūkstant tokių vietų kiaušiniams sudėti, kartais šiam tikslui vėžlės pasirenka miško keliukus, dirbamus laukus. Tokiose vietose padėtų kiaušinių likimas būna pragaištingas. Net ir iš tinkamose vietose padėtų kiaušinių išsiritusių jauniklių likimas nebūna jiems palankus. Kadangi Lietuvos teritorijoje išsiritę balinių vėžlių jaunikliai lieka žiemoti žemėje, dažnai žiemos metu jaunikliai žūsta – iššąla. Pavasarį, sušilus orams, iš žemės išsikasusių jauniklių dažnai taip pat laukia žiaurus likimas, nes juos gaudo įvairūs plėšrūnai, net miško skruzdės puola juos graužti. Pasiseka tiems vėžliukams, kurie išsirita iš prie pat vandens esančioje dėtavietėje padėtų kiaušinių. Bet jei vandens telkiniai plačiai apaugę krūmais ir aukštomis žolėmis, vėžlės kiaušinius eina dėti net už 100 metrų ar į dar toliau esančias aukšta žole neapaugusias ir gerai šildomas, atviras dėtavietes. Tuomet vėžliukams šansų nueiti iki vandens beveik nebelieka, jie žūsta pakeliui.

Auginami balinių vėžlių jaunikliai (Nuotr. J. Šimkaus)

Kita problema – kiaušinius mėgstančių plėšrūnų gausa. Lapės, mangutai, šernai ir kiti mėgsta pasmaguriauti kiaušiniais, todėl suradę vėžlių kiaušinius, juos iškasa iš žemės ir suėda.

Manoma, kad iš 100 išsiritusių vėžlių jauniklių geriausiu atveju išgyvena vos vienas jauniklis. Sudėjus visas vėžliams grasinančias grėsmes ir nieko nedarant galima teigti, kad jų likimas būtų visiškai aiškus – išnykimas.

Vienas iš esminių zoologijos sodų tikslų yra retų ir nykstančių rūšių veisimas, taip prisidedant prie natūralių rūšių populiacijų gausumo palaikymo ir jų atstatymo.

Lentelė. Balinių vėžlių populiacijos pagausinimo veiklos 2011–2018 m. rezultatai.

Metai	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Iš viso (2011–2018 m.)
Gauta kiaušinių, vnt.	47	74	37	-	39	53	50	174*		474
Iš gautų kiaušinių išsiritusių jauniklių skaičius, vnt.	40	70	35	-	19	28	34	145*		371
Gauta išsiritusių jauniklių, vnt.	-	-	-	56	104	58	18	156*		392
Paleista vėžliukų į gamtą, vnt.				101	73	118	72	54	*301**	418 (719*)

Pastabos: * – įskaitant pagal sutartį su Veisėjų RPD auginamus vėžliukus.
238 – planuojama paleisti į gamtą.

Auginant vėžliukus zoologijos sodo sąlygomis ir turint tikslą juos paruošti gyvenimui gamtoje, būtina bandyti imituoti jų natūralaus gyvenimo biologinius ciklus, būdingus Lietuvos sąlygomis. Todėl lapkričio mėnesį balinių vėžlių jaunikliai pradedami ruošti žiemos įmygiui, palaipsniui žeminant aplinkos temperatūrą ir trumpinant fotoperiodą. Sumažėjus aplinkos temperatūrai, mažėja ir vėžliukų apetitas. Sumažinus aplinkos temperatūrą iki 17 °C ir žemiau, vėžliukai visai nustoja maitintis. Gruodžio pabaigoje – sausio mėnesio pradžioje vėžliukai perkeliami į žiemojimą patalpą, kur oro

temperatūra sumažinama iki 6–8 °C. Tokiomis sąlygomis jų medžiagų apykaita gerokai sulėtėja. Kovo mėnesį temperatūra palaipsniui pradedama kelti ir vėžliukai perkeliami į laboratoriją tolesniam auginimui. Palaipsniui keliant temperatūrą, vėžliukams atsiranda noras maitintis. Nors žemoje temperatūroje medžiagų apykaita labai lėta, bet per ilgesnį laiko tarpą rudenį sukaupti energetiniai resursai sumažėja. Per 2 mėn. gyvūnai palengvėja maždaug 1 gramu. Toks svorio netekimas nesukelia pavojaus jų sveikatai.

Laisvę pasitinkantys vėžliukai (nuotr. R. Butrimavičienės)

Grįžęs namo vėžliukas (nuotr. R. Butrimavičienės)

Pavasario pabaigoje, atšilus orams, vėžliukai perkeliami į lauko adaptacinį voljerą. Ten jie tampa baikštūs, išgirdę žingsnius greitai slepiasi vandenyje po medžio šiekštomis, žievėmis ar prie dugno. Lauko baseinėliuose prisiveisia uodų lervų, kitų gyvių, todėl jaunikliai gali pamedžioti ir natūralaus grobio. Taip jie prisitaiko gyventi natūraliomis sąlygomis mažuose ežeriukuose, balose.

2018 metais buvo sudaryta sutartis su Veisėjų regioninio parko direkcija pavojingose vietose padėtų balinių vėžlių kiaušinių inkubavimui ir vėžliukų auginimui iki 1 metų amžiaus. Paaugę vėžliukai bus grąžinami atgal į savo buveines. 2018 metų gegužės mėnesį direkcijos darbuotojai atvežė 43 pakelėse padėtus kiaušinius. Iš jų išsirito 33 jaunikliai. Rugpjūčio pabaigoje dar buvo gauta 30 vėžliukų, kurie dėl karštos vasaros buvo jau išsiritę iš kiaušinių dėtavietėse ir išsikapstę iš žemės.

Bet kokia gamtosauginė veikla tampriai susijusi su gamtosaugine visuomenės edukacija. LIFE+ projekto metu edukacinė veikla buvo vykdoma ne tik Kauno miesto mokyklose, tačiau balinių vėžlių edukacinę veiklą vykdantys darbuotojai vyko ir į kitus šalies miestus. Taip pat buvo vykdomos šviečiamosios programos ir zoologijos sode – įvyko 4 baliniams vėžliams skirti renginiai „Vėžlio dienos“, edukacinės pamokėlės. Iš viso buvo pravestos 156 edukacinės programos, jas išklausė virš 3500 įvairaus amžiaus klausytojų.

Taip pat informacija, apie visus mūsų įgyvendinamus gyvūnų išsaugojimo ir pagausinimo projektus, platinama įvairiose medijose: socialiniuose tinkluose, interneto puslapiuose, spaudoje, televizijos laidose ir kitur.

REZULTATAI

Per aštuonerius mūsų zoologijos sodo specialistų darbo metus prie balinių vėžlių populiacijos pagausinimo į laisvę paleista 418 paaugintų balinių vėžlių jauniklių. Tai maždaug prilygsta iki šiol buvusį natūralų balinių vėžlių populiacijos dydį Lietuvoje.

Balinių vėžlių prižiūrėtojai ir specialistai įgijo didžiulės ir nepakartojamos patirties kaip sėkmingai inkubuoti vėžlių kiaušinius ir auginti išsiritusius jauniklius iki paleidimo į gamtą.

2013 metais sukurta „Balinių vėžlių (*Emys orbicularis*) jauniklių auginimo Lietuvos zoologijos sode metodika“ ir „LIFE + Gamta“ projekto „Bandomojo ekologinio tinklo pietų Lietuvoje sukūrimas“ gerosios praktikos dalis. 2016 metais kartu su Lietuvos gamtos fondo specialistais parengta „Balinių vėžlių veisimo programa“.

SUMMARY

Many years The Lithuanian Zoological Gardens are participating in enhancing populations of the endangered Lithuanian species. One of these species is the European pond turtle. Before the starting to implement the European Union funded projects of the captive rearing of European pond turtles, in Lithuania were remaining about 300-400 animals. Till this year our zoo reared and released to nature 418 juveniles.

ŠALTINIAI

http://www.meteliuparkas.lt/
http://glis.lt/ekotinklas/
http://www.raudonojiknyga.lt/gyvunai/ropliai/68-balinis-vezlys-emys-orbicularis
https://www.apva.lt/

SILENT FOREST KAMPANIJA

Veterinarijos skyriaus vyresnysis zoologas Jonas Šimkus
Paukščių skyriaus vyresnioji zoologė Rasa Mikuličienė

2017 metais EAZA kartu su *TRAFFIC*, *BirdLife International* ir *the IUCN Asian Songbird Trade Specialist Group* (www.silentforest.eu) paskelbė „Silent forest“ (tylus miškas) kampaniją, kurios tikslas pagerinti Azijos paukščių giesmininkų būklę jų natūraliose buveinėse, praplėsti žinias ir supratimą apie jiems kylančius išnykimo pavojus bei informuoti, kaip zoologijos sodai gali prisidėti prie šios situacijos gerinimo.

Kampanijos logotipas

Daugeliui Pietryčių Azijos regiono paukščių rūšių populiacijų pastaraisiais metais iškilusi didelė grėsmė išnykti. Tai lemia dvi pagrindinės priežastys – didžiulio masto miškų kirtimai ir nelegalus šių paukščių gaudymas nelegalios prekybos tikslais. Pietryčių Azijos bei kitų regionų gyventojai labai pamėgo namuose laikyti spalvingus laukinius paukščius, ir ne tik juos. Kitos gyvūnų rūšys taip pat patiria didelį spaudimą. Didžiulė paklausa sukuria ir nepaprastai gausią pasiūlą, kuri išplinta po visą pasaulį. Vargingai gyvenantiems šio regiono gyventojams toks nelegalus verslas, kaip paklausių paukščių gaudymas, padeda pragyventi. Kolekcininkai ir rimti mėgėjai moka didelius pinigus už tokius paukščius. Rinkoje jų vertė yra gana didelė, todėl daug paukščių yra nelegaliai išvežami į Europą ir kitus pasaulio kraštus. Tokio įvykio liudininkais 2015 metų lapkričio pradžioje tapome ir mes, zoologijos sodo darbuotojai.

Vilniaus muitinės darbuotojai Kenos pasienio poste konfiskavo nelegalią paukščių siuntą, paslėptą traukinio vagono lubose. Keliose mažose dėželėse buvo sutalpinta 70 vnt. smulkių žvirblinių paukštelių (26 rusvapilvės juhinos, 14 juodbruvių ilgauodegių zylių ir kitų). Jie buvo atvežti į Lietuvos zoologijos sodą. Paukščių būklė buvo apgailėtina – susivėlusios, išmatomis suteptos plunksnos, dalis paukštelių buvo stipriai nusilpę, 6 paukšteliai buvo negyvi. Per pirmąsias dvi savaites nuo išsekimo, pneumonijos dar netekome 7 paukštelių. Tačiau niekas nepasakys, kiek paukščių žūsta pakeliui, tokiose ilgose kelionėse.

Rusvapilvės juhinos (Yuhina occipitalis) (nuotr. J. Šimkaus)

Kadangi visi gautieji paukščiai mums buvo nepažįstami, konsultavomės su Tado Ivanausko zoologijos muziejaus specialistais. Iš viso buvo nustatytos 9 paukščių rūšys. Jos visos paplitusios Kinijoje ir gretimose valstybėse. Tai tik įrodo EAZA „Silent forest“ kampanijos aktualumą, nes Pietryčių Azijoje nelegaliai sugaudyti paukščiai patenka net į Europą.

Paukščiams giesmininkams Azijoje gresia išnykimas dėl besaikio ir smarkiai žmonių kultūroje įsigalėjusio laukinių paukščių giesmininkų (ir kitų gyvūnų) naudojimo prekybai, paukščių giesmininkų varžyboms, laikymui namuose, eksportui, liaudies medicinai ir maistui. Ši kampanija siekia išsaugoti paukščius giesmininkus, juos pagausinti informuojant visuomenę bei siekia įsipareigoti veikti tiek zoologijos sodų bendruomenėje, tiek už jos ribų. Dalis sugautų paukščių labai greitai žūsta, nes nepakelia nelaisvės, kiti žūsta dėl netinkamo laikymo ir šėrimo, ypač vabzdžialesiai paukščiai.

Baltasturplė šama (Kittacincla malabarica)

Sumatrinis žaliasis lapinukas (Chloropsis media)

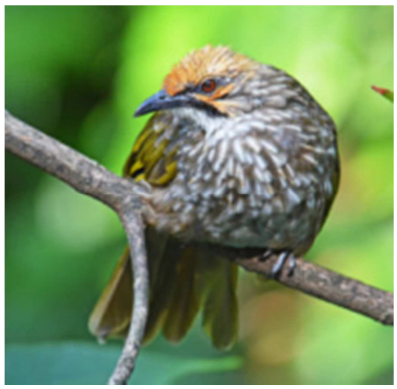

Rusvavainikis biulbiulis (Pycnonotus zeylanicus)

Didelio masto miškų kirtimas, buveinių sunaikinimas, urbanizacija, šią gyvūnų nykimo problemą dar labiau aštrina, nes mažėjant miškų plotams paukščių giesmininkų gaudymas perkeliamas į išlikusius miškų plotus.

Europos zoologijos sodų ir akvariumų asociacija, paskelbusi šią kampaniją, skatina zoologijos sodus dalyvauti joje, finansuojant šių paukščių veisimo stočių įrengimą ir veiklą, didinant visuomenės supratingumą, vykdant retų paukščių rūšių veisimo ir reintrodukcijos projektus bei prisidedant prie mokslinių tyrimų. Į šią kampaniją yra įsijungusių daug ir kitų pasaulio kraštų zoologijos sodų.

Lietuvos zoologijos sodas taip pat prisijungė prie šios kampanijos ir 2019-03-30 buvo surengtas edukacinis renginys, kurio metu lankytojai buvo supažindinami su paukščių giesmininkų naikinimo problema.

SUMMARY

Songbirds in Asia are threatened with extinction, because they are catching for trade, songbird competitions, pets, export, traditional medicine and food. This campaign aims to save a growing number of songbirds by increasing knowledge, awareness and commitment to do action within and beyond the zoo community.

ŠALTINIAI

https://www.eaza.net/conservation/campaigns/
https://www.silentforest.eu/about/the-asian-songbird-crisis/
https://www.traffic.org
https://www.birdlife.org
https://www.iucn.org/ssc-groups/birds
https://www.zoosodas.lt/articles/tylus-miškas-1/

LIETUVOS ZOOLOGIJOS SODAS DŽIAUGIASI NAUJAIS STUMBRAIS IŠ VOKIETIJOS

Komunikacijos ir edukacijos skyriaus edukologė Austėja Rimdžiūtė

Pavasarį Lietuvos zoologijos sodas pasitinka su naujais gyvūnais! Šių metų vasario mėnesį stumbrų voljere apsigyveno dvi naujos stumbrės su jaunikliu. Dulina, Durabella ir pusės metų jauniklis, vardu Dunst. Jie į Kauną atvyko iš Duisburgo zoologijos sodo (Vokietija). Voljero senbuviai stumbrai labai apsidžiaugė nauja kompanija. Suleisti į bandą stumbrai ėmė smalsiai uostinėti vienas kitą. Tiesa, mūsų senjorė, 25 metų stumbrė Gytė, visiems priminė, kad kaip ir gamtoje, taip ir čia, bandai vadovauja vyriausia ir daugiausiai gyvenimiškos patirties sukaupusi patelė.

Naujų stumbrų pagaliau sulaukę džiaugėsi ir Kanopinių žinduolių skyriaus darbuotojai. Sutikti naujus gyventojus jie ruošėsi jau seniai. Buvo atnaujinti ilgą laiką nenaudoti vidiniai gardai, pakloti minkšti guoliai ir paruošta skani vakarienė, kad gyvūnai galėtų gerai pailsėti po ilgos kelionės.

Stumbrai tikri girių galiūnai, tai didžiausi Europoje gyvenantys žinduoliai. Stambūs patinai gali sverti iki 1 tonos, o kūno ilgis gali siekti net apie 3 metrus. Žvelgiant į šiuos gyvūnus, į akis iš karto krenta jų raumeningas kaklas, apaugęs vešliais karčiais ir palyginus nedidelė galva su smailiais, lenktais ragais. Stumbrai priklauso dykaragių šeimai. Įdomu tai, kad visi šiai šeimai priklausantys gyvūnai, tiek patelės, tiek patinai, turi ragus. Stumbrai pasižymi ir labai tvirtu skeletu.

Kadaise šių atrodo neįveikiamų milžinų, klajojusių visoje Europoje, dėl medžioklės ir natūralių buveinių nykimo buvo visiškai nelikę laukinėje gamtoje. XVI a. pabaigoje Žygimantas Senasis už stumbro sumedžiojimą buvo įteisinęs net mirties bausmę. Tačiau, nepaisant šių draudimų, stumbrų populiacija vis tiek mažėjo. Daugybė stumbrų tapo ir karų aukomis. Jie buvo medžiojami dėl mėsos, odos bei ragų. O 1919 m. balandį Lenkijoje buvo nušautas paskutinis laisvėje gyvenęs lygumų stumbras.

Atkuriant išnykusią laukinių stumbrų populiaciją, nepaprastai svarbų vaidmenį atliko zoologijos sodai, žvėrinčiai ir privatūs stumbrų augintojai. Tik jų dėka iš paskutinių 12 nelaisvėje išlikusių stumbrų buvo atkurta stabili, šiandien apie 7 000 individų turinti stumbrų populiacija.

Pirmąjį stumbrą (stumbro ir bizono hibridą) 1939 m. Lietuvos zoologijos sodui padovanojo Varšuvos zoologijos sodas. Tai buvo stambus, ramaus būdo patinas, kuriam ausį pakasyti galėdavo ir lankytojai. Deja, vykstant Antrajam pasauliniam karui, šis stumbras buvo išgabentas vokiečių kareivių į Belovežo girią (Lenkija). Vėliau buvo laikotarpis, kai stumbrų Lietuvos zoologijos sode nebuvo. Po II pasaulinio karo stumbrai zoologijos sode vėl apsigyveno 1956 m.

Popsas susipažįsta su naujoke (nuotr. A. Rimdžiūtės)

Stumbrai yra įrašyti ne tik į Lietuvos Respublikos saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių sąrašą, bet ir į Tarptautinę raudonąją knygą, kaip pažeidžiama gyvūnų rūšis. Stumbrams veisti EAZA yra sudariusi EEP (angl. European Endangered Species Programme) veisimo programą. Kiekviena gyvūnų rūšis, kuriai yra sudaryta tokia programa, turi savo koordinatorių. Tai asmuo, kuris turi duomenis apie visų tos rūšies gyvūnų kilmę, genetiką, buvimo vietą ir kitą svarbią informaciją. Išanalizavęs šiuos duomenis, koordinatorius kiekvienais metais sudaro rūšių planą ir nusprendžia, kokius gyvūnus yra tikslinga veisti, kad būtų gauti geriausi tos rūšies jaunikliai. Būtent stumbrų koordinatorius ir nusprendė, kad Lietuvos zoologijos sodo stumbrų bandą gali papildyti dvi stumbro patelės su jaunikliu iš Vokietijos.

Visus kviečiame apsilankyti Lietuvos zoologijos sode, susipažinti su naujaisiais mūsų zoologijos sodo gyventojais ir ištarti jiems Guten tag (*liet. laba diena)*!

ŠALTINIAI

http://www.raudonojiknyga.lt/gyvunai/zinduoliai/40-stumbras-bison-bonasus
https://howlingpixel.com/i-lt/Stumbras
https://www.eaza.net/conservation/programmes/

JŪRŲ KIAULYTĖS

Pašarų skyriaus vyresnioji zoologė Vilma Vasiliauskienė

Jūrų kiaulytė (lot. *Cavia porcellus)* yra kilusi iš Pietų Amerikos. Priklauso graužikų (lot. *Rodentia)* būriui. Prijaukintos Peru indėnų, kurie jas naudojo religinėms apeigoms ir maistui. Europoje pradėtos auginti kaip naminiai gyvūnai nuo XVI a., atsirado jūrų kiaulyčių augintojų klubai, draugijos, kurios rengdavo parodas. Vadinamos jos jūros kiaulytėmis dėl to, kad atvežtos iš už jūros ir žviegia panašiai kaip kiaulės. Jūrų kiaulytės, priešingai kitiems graužikams, gali būti aktyvios 20 val. per parą. Daugelyje šalių mokslininkai šiuos gyvūnus vis dar naudoja įvairiems tyrimams. 2007–2010 metais jie ištyrė dabartinių jūrų kiaulyčių kaukolę ir skeleto morfologiją.

Veisėjai nelaisvėje išveisė daug įvairių dekoratyvinių rūšių: beplaukių, trumpaplaukių, ilgaplaukių, verpetuotų, garbanotų ir kt.

Lietuvos zoologijos sode jūrų kiaulytės laikomos kaip gyvas pašaras, edukacijai, ekspozicijai paįvairinti.

Jūrų kiaulytės yra protingos, taikios, greitai susidraugauja su šeimininku, gali išmokti komandas ir pakvietus atbėgti. Tinkamai prižiūrint gyvūnėlį, jis džiugins savo šeimininką 4–8 metus. Šie graužikai yra populiarūs tarp naminių gyvūnų augintojų. Tai socialūs gyvūnai, gyvena grupelėmis.

Jūrų kiaulytės draugiški gyvūnai, nesikandžioja net ir labai supykusios. Šeriant tinkamu pašaru ir laikant tinkamomis sąlygomis, gyvūnai retai serga. Sveikatos problemų atsiradimo priežastys dažnai siejamos su vyresniu amžiumi, reprodukciniais sutrikimais, dantų ligomis ir netinkama priežiūra. Tinkama mityba, kasdien gaunamas švarus vanduo, kraiko keitimas, narvų dezinfekavimas, tai priemonės, kurios padeda gyvūnus apsaugoti nuo ligų.

Jūrų kiaulytės lytiškai subręsta per 60–90 dienų. Jeigu nenorite jauniklių, atskirkite patinus nuo patelių. Veisimui rekomenduojama naudoti patinus 4 mėn., pateles nuo 5 mėn. Ruja trunka 15–17 dienų, nėštumas 60–65 dienas. Vaikingas pateles laikykite atskirai.

Vadoje būna 2–6 jaunikliai, kurių svoris 70–90 gramų. Tik atvestų jauniklių kūnas padengtas plaukais. Jie jau mato aplinką, bėgioja ir gali maitintis kietu pašaru. Praėjus 18–24 dienoms jau galima atskirti jauniklius. Pirkti geriausia 6–8 savaičių.

Suaugusios jūrų kiaulytės svoris yra nuo 850 g iki 1200 g, bet pasitaiko ir 1,8–3 kg. Gyvūnų kūno forma: storas kaklas, bukas snukutis, ypatingai trumpa uodegytė. Užpakalinės kojos ilgesnės už priekines, priekinės kojos su keturiais pirštais, o užpakalinės su trimis. Jūrų kiaulytės bendrauja plonu cypimu, burbimu bei dantų kalenimu. Kiaulyčių regėjimas nėra toks geras, kaip žmogaus, bet gerai išvystyti klausos, jutimo ir prisilietimo pojūčiai. Graužikų dantys auga nuolat, visą gyvenimą. Svarbu, kad dantys diltų taisyklingai, kitaip gyvūnui bus sunku maitintis.

Maistas jūrų kiaulytėms labai svarbus, nes nuo jo priklauso jų gyvenimo kokybė ir trukmė. Kiaulytės yra vegetarės, jų racioną turėtų sudaryti: šienas 70 %, sausi pašarai 15 %, daržovės 15 %. Nepamiršti duoti šakų: lazdyno, karklo, liepos taip pat kreidos, mineralų, specialios druskos. Žiemą jūrų kiaulytės šeriamos šienu, vasarą – žole, sausa, nesukaitusia, taip pat gerai leisti gyvūnui pasiganyti pievoje. Gyvūnų racione būtinas geros kokybės šienas, kuris yra ląstelienos šaltinis, padeda sumažinti jūrų kiaulyčių nuobodulį ir padeda apsisaugoti nuo kaip kurių medžiagų apykaitos ligų.

Jūrų kiaulyčių maitinimas turėtų būti pastovus, ryte ir vakare panašiu metu. Visiškai pakanka lietuviškų daržovių. Šeriant skirtingu metu, gyvūnas patiria stresą, prasčiau ėda. Seną nesuėstą pašarą būtina išimti. Maisto reikėtų duoti pakankamai, nes jos sunkiai iškenčia alkį.

Gyvūnams būdinga koprofagija. Kiaulytės, kaip ir triušiai, ėda minkštas savo išmatas, su kuriomis gauna B grupės vitaminus ir amino rūgštis, kurios reikalingos tinkamam virškinimui. Jų organizmas, kaip ir žmogaus, nesintetina vitamino C, todėl jo turi gauti su pašaru. Vitaminas C, tai gyvybiškai svarbi medžiaga, kurio nemažą kiekį turi: brokoliai, obuoliai, morkos, kopūstai, paprikos ir kitos žalios lapinės daržovės. Taip pat kasdien vitamino C galima skirti 30–50 mg su pašaru ar vandeniu. Jūrų kiaulytėms taip pat reikalingas kalcis, magnis, fosforas, kalis ir vitaminai A, D ir E.

Jūrų kiaulytės (nuotr. V. Vasiliauskienės)

Šiems gyvūnams reikia pakankamai erdvaus narvo 70x40x40 cm, jie turi turėti galimybę laisvai palankstyti. Jas galima laikyti atviruose narvuose, jos nešokinėja. Kai kurie gyvūnų mylėtojai skiria net visą kambarį. Geras variantas yra metalinis narvas su plastikiniu dugnu ir nuimama viršutine dalimi. Narvas turėtų būti toks, kad patogu būtų prižiūrėti gyvūną. Medinis narvas nelabai tiks, gali sugriaužti, sunku dezinfekuoti. Nestatykite narvo arti sienos, arti šildymo prietaisų, saulėtose, skersvėjuotose vietose. Būtinos slėptuvės, gertuvė vandeniui. Temperatūra turėtų būti 20–24 °C, drėgmė 55±10 %. Kraikas – stambios lapuočių medžių pjuvenos, pjuvenų granulės (sugeria drėgmę, kvapus, todėl valyti reikia rečiau). Turi būti sudaromas 12 valandų dienos ir 12 valandų nakties režimas. Reikia nuolat praturtinti gyvūno aplinką, nauja šaka, slėptuve ar kitaip pateikti pašarą, kad turėtų veiklos, nenuobodžiautų.

Zoologijos sode jūrų kiaulytės laikomos stikliniuose 200 litrų akvariumuose. Vienas patinėlis ir patelė, du kartus per savaitę keičiami pakratai, dezinfekuojama. Temperatūra 18–23 °C, drėgmė 60 %. Puikiai maitinasi, veisiasi, bendrauja cypaudamos, burbdamos. Atjunkomi jaunikliai (4 savaičių), kada būna pilnai sustiprėję, savarankiški.

Prieš įsigyjant gyvūną, reikėtų turėti nemažai žinių apie jūrų kiaulytes, kad laiku būtų pastebėtas pasikeitęs gyvūno elgesys ir laiku kreipiamasi į veterinarijos gydytoją.

ŠALTINIAI

J. Žymantienė, I. Monkevičienė, R. Želvytė, V. Oberauskas. 2008. Laboratoriniai ir egzotiniai gyvūnai. LVA spaudos ir leidybos skyrius. Kaunas.

https://en.wikipedia.org/wiki/Guinea_pig

https://www.researchgate.net/publication

PAŠARŲ SKYRIAUS GYVŪNŲ PAŠARUI AUGINAMŲ LABORATORINIŲ GYVŪNŲ 2018 METŲ ATASKAITA

Vyresnioji entomologė Kristina Guzaitienė
Vyresnioji zoologė Vilma Vasiliauskienė

Gyvūno rūšis	2018-01-01	Gimė	Įsigyta	Gaišo	Sušerta	2018-12-31
Kl. MAŽAŠERĖS ŽIEDUOTOSIOS KIRMĖLĖS – *OLIGOCHAETA*						
Kalifornins sliekas *Eisenia foetida*	700	8900			8900	700
Kl. VABZDŽIAI – INSECTA						
B. Tarakonai – Blattodea						
Marmurinis tarakonas *Nauphoeta cinerea*	1974	20150			20150	1974
Turkestaninis tarakonas *Schelfordella tartara*	1816	60320			60320	1816
Argentininis tarakonas *Blaptica dubia*	1622	12200			12250	1572
Madagaskarinis dainuojantis tarakonas *Gromphadorchina portentosa*	1555	14690			14640	1605
B. Tiesiasparniai – *Orthoptera*						
Svirplys *Gryllus spec.*	1130	71400			71400	1130
B. Dvisparniai – *Diptera*						
Vaisinė muselė *Drosophila melanogaster*	0/0/25	279			279	25
B. Vabalai – *Coleoptera*						
Didysis milčius *Tenebrio molitor*	9844 g	140200 g			139600 g	10444g
Peru juodvabalis *Zophobas morio*	6338	91700			91610	6428
Konginis auksavabalis *Pachnoda marginata peregrina*	294	60			80	234
Kl. ŽINDUOLIAI - MAMMALIA						
B. Graužikai – *Rodentia*						
Laboratorinė žiurkė *Rattus norvegicus var.dom.*	20/50/78	150/440/9678			200/560/9368	29/188/71
Natalio žiurkė *Mastomys natalensis*	20/30/18	60/180/8197			80/240/8091	15/60/19
Laboratorinė pelė *Mus musculus var.dom.*	20/50/10	56/240/6571			60/380/6327	24/136/20
Džiungarinis žiurkėnas *Phodopus sungorus*	5/5/0	8/29/75			10/31/72	2/6/1